

Posudek magisterské diplomní práce:

Jitka Vandrovcová, Urbář tábořského panství z let (1469)1510–1547: sociální a hospodářské poměry, ÚČD FF UK Praha 2012, 105 ss.

Diplomní práce Jitky Vandrovcové se věnuje oblasti hospodářských a sociálních dějin přelomu 15. a 16. století. Zkoumá urbaniální písemnosti tábořského městského panství, z něhož byl zatím zpracován detailně jen malý zlomek, ačkoli je to město v 15. stol. velmi exponované s ohledem na netradiční okolnosti jeho vzniku i specifický následný vývoj. Základním pramenem byl autorce urbář sepsaný v r. 1510, jehož údaje normativní povahy srovnávala se záznamy z účetní praxe, totiž s výběrčími rejstříky z let 1498 až 1530. Další komparace byly vedeny k urbářům starším – tábořskému z r. 1469 a rožmberskému z předhusitského období. Jako celek se jedná o velmi závažný a zároveň rozsáhlý materiál, který není možné zpracovat v rozsahu magisterské práce v úplnosti, proto byla zvolena metoda sondy. Autorka vybrala 24 vesnických lokalit, kterým se věnovala detailně, přičemž kritériem pro výběr byla především úplnost dochovaných zápisů.

Autorka vycházela z originálních pramenů, takže musela osvědčit schopnost paleografického čtení. Seznámila se s odbornou literaturou zabývající se urbáři a pokusila se aplikovat postupy obvyklé při jejich zpracování na tábořský materiál. Pomocí slovního popisu (možná až nadbytečně detailního) i tabulkové prezentace seznamuje s poměry na panství. Analýzou urbaniálních a účetních záznamů se snažila postihnout vývoj osídlení vesnic, proměny držby půdy, skladbu a příp. změny povinností poddaných a vysledovat specifika jednotlivých oblastí tábořského panství, složeného z různých částí původně náležejících k několika předhusitským vrchnostem. Potýká se, většinou úspěšně, se záludnostmi identifikace osob a statků a přináší i některé dílčí postřehy z oblasti demografického vývoje. Konstatuje setrvalou výši odváděných úroků. Zachytila poměrně pestré variace zatížení osedlých i v rámci jednoho panství, což ukazuje na dlouhodobé zachovávání tradičního stavu vytvořeného jistě v době předhusitské.

Práce je doplněna obrazovou přílohou, která ilustruje podobu užitých pramenů (fotografie vybraných folií) a rozložení sledovaných vesnic (mapka). Představuje solidní základ pro další studium příslušné problematiky. Rezervy zůstaly v oblasti zasazení zjištěných skutečností do kontextu dobových poddanských poměrů. Práce je založena na náročné heuristické práci a prokazuje schopnost autorky vyrovnat se s řešením složitých badatelských úkolů, s interpretací pramenů i odborné literatury. Navrhuji proto klasifikaci výborně.

PhDr. Blanka Zilynská, Ph.D.